

Project SpasticiTIJD

Op TIJD bij spasticiteit in het verpleeghuis

Maaikje Kleijn
Fysiotherapeut
Zonnehuisgroep Vlaardingen
RSS 1 november 2022

Mkleijn@zgvlaardingen.nl
010-4759508

Zonnehuisgroep Vlaardingen
Dillenburg Revalidatie

Ruimte om te herstellen

1

Aanleiding

Komst shockwavetherapie binnen Zonnehuisgroep Vlaardingen (2019)

Dillenburg Revalidatie

2

1. Hoge prevalentie spasticiteit en complicaties

Afbeeldingen zijn verwijderd i.v.m. online publicatie

3

Prevalentie spasticiteit en gevolgen

± 0,5 miljoen mensen met een CVA in NL¹

± 40%²   ± 70%³ Onderbehandeling

Kwaliteit van leven⁴ ↓ Zorgkosten 4x⁵ ↑

4

Impact op kwaliteit van leven

Mw. Jansen, 60 jaar, CVA links, opname GR

"Spasticiteit houdt in dat alles stijf wordt. Stijf worden van mijn hand en mijn been. Ook mijn been trilt soms. Nu moet mijn man alles doen. Naar het toilet helpen, aankleden en het huishouden. Voor mij is mijn kwaliteit van leven niks. Ik wil er geen cijfer aan geven."

Dillenburg Revalidatie

5

2. Spasticiteitszorg = complex

Multidisciplinair

- Oefentherapie
- Fysiotherapeut
- Botulinetoxine injecties
- Specialist ouderengeneeskunde
- Shockwavetherapie
- Ergotherapeut
- Orthesen

Scala aan behandelingen

- Orale spasmolytica
- Verpleegkundigen & verzorgenden
- ITB
- Orthopedisch schoen- en instrumentenmaker
- Revalidatiearts
- Chirurgische behandeling
- Plastisch chirurg

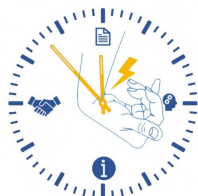
Client

Richtlijn cerebrale en/of spinale spasticiteit⁶

Geen interdisciplinaire werkwijze⁷

6

Project SpasticiTIJD

Projectgroep

- Projectleider
- Twee fysiotherapeuten
- Ergotherapeut
- Verzorgende
- Neuroverpleegkundige
- Specialist ouderengeneeskunde
- Cliënt

7

Plaats van het project Geriatrische revalidatie

- Start cliëntreis binnen ZGV
- Preventie van complicaties
25% van de mensen ontwikkelt spasticiteit in de vroege revalidatiefase na een CVA⁸
- Zorgprofessionals met specialisatie CVA

8

Praktijkonderzoek

Onderzoek naar de ervaringen en behoeften van zorgprofessionals en cliënten met spasticiteit na een CVA over de spasticiteitszorg op de geriatrische revalidatie bij ZGV

9

Probleemanalyse

10

Ervaringen en behoeften zorgprofessionals (n=7)

- Waardering spasticiteitszorg gem. 5,8

Behoeften:

- Spasticiteitsprotocol
- Multidisciplinaire scholing
- Informatiefolder
- (Animatie)video spasticiteit
- Voldoende hulpmiddelen
- Zelf spalken maken

11

Ervaringen cliënten (n=4)

- Tevreden over de effectiviteit van behandeling
Waardering spasticiteitszorg gem. 6,8
- Verbeterpunten:
 - Zorg rondom orthesen
"De spalk ging te laat of te kort om"
 - Professionaliteit zorgprofessionals
 - Verwachtingen zijn niet altijd duidelijk
- Behoeftte aan schriftelijke informatie

12

Doelstelling project

In juni 2022 is er een interdisciplinair en evidence-based zorgproces voor de behandeling van spasticiteit na een CVA op de GR ontwikkeld en geïmplementeerd.

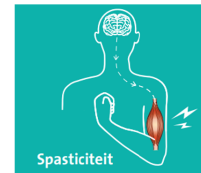

13

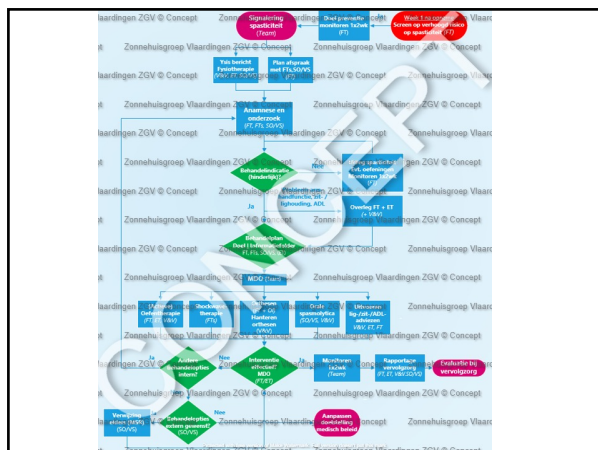
Ontwikkeling producten

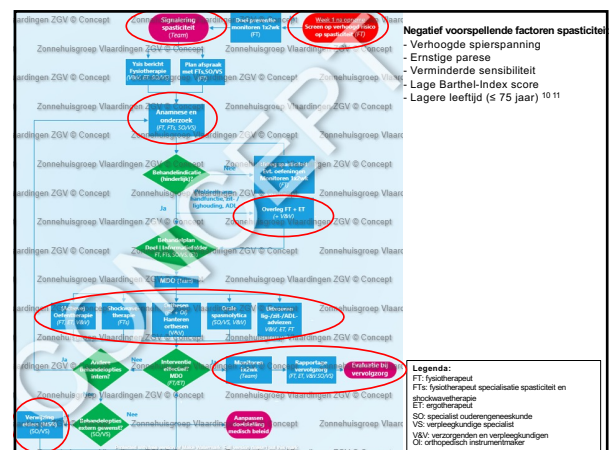
Spasticiteitsprotocol CVA GRZ

14

15

16

INFORMATIEFOLDER & OEFENGIDS

Spasticiteitsbehandeling

Spasticiteitsbehandeling na een beroerte

Wanneer u een beroerte heeft gehad, kunt u last hebben van spasticiteit in uw arm en/of been en kunt u hierdoor beperkt worden in het uitvoeren van uw dagelijkse activiteiten. Zonnehulpgroep Vlaardingen heeft daarom behandelingen om spasticiteit te verminderen en/of te voorkomen en u te helpen gaan.

Wat is spasticiteit?
Beroerte kan de spieren te veel of onnodig spannen, die spieren van een spasticiteit. Dit kan leiden tot een verhoogde spanning in de spieren van de arm en/of been. De verhoogde spanning kan leiden tot een verhoogde spanning in de spieren van de arm en/of been.

Symptomen van spasticiteit
Soms merken u dat u moeite heeft met het uitvoeren van uw dagelijkse activiteiten. Dit kan zijn: trillen, stijfheid en/of verhoogde spanning in de spieren.

Reken van de hamstrings in it

Uitgangshouding:
Ga rechtop zitten op een stoel, leg uw aangedane been gestrekt voor u op een stoel.

17

Scholing / poster

18

Implementatie

- Scholing FT, ET en V&V
- Flow-chart zichtbaar in kantoren
- Coaching on the job
- Informatiedeling ontwikkelde producten

Pilot (mrt-juni 2022) bij 6 cliënten met spasticiteit

19

Verandermodel van Kotter¹²

20

Resultaten zorgprofessionals (n=6)

Toename van aandacht, kennis, uniformiteit van behandeling en interdisciplinaire samenwerking bij spasticiteit

"Ik denk dat bij ons de kennis is toegenomen, met name de theoretische inhoudelijke kennis als hoe kan je dit toepassen binnen je eigen vakgebied".

"De flow-chart is in één oogopslag duidelijk wie je moet hebben. Heel kort en krachtig. Je gaat nu dit doen, dus voor mij is het werkend".

21

Resultaten zorgprofessionals (n=6)

- Waardering spasticiteitszorg gestegen van gem. 5,8 → 6,8
- Snellere signalering en behandeling van spasticiteit
- Ervaren bekwaamheid in uitvoering toegenomen
- Onvoldoende verbetering m.b.t. communicatie

Behoeften zorgprofessionals (n=6)

- Meer oefenen met de nieuwe werkwijze
- Herhaaldelijke en praktisch scholing, bv. intervisie
- Verbetering m.b.t. communicatie spasticiteit

22

Resultaten cliënten (n=4)

- Tevreden over de effectiviteit van de behandeling
Waardering gestegen van gem. 6,8 → 8,6
"Een 7 of een 8. Een 10 kan ik niet geven dan zou het over zijn. Ik had gehoopt dat het helemaal over zou zijn, maar die lichte trillingen zijn gebleven".
- Positieve bijdrage aan kwaliteit van leven
- Veranderbehoeften:
 - Uitleg over verwachtingen en doelen
 - Uitreiken informatiefolder

23

Conclusie & discussie juni 2022

Een interdisciplinair en evidence-based zorgproces is met het 'Spasticiteitsprotocol CVA GR' ontwikkeld en grotendeels geïmplementeerd.

Belemmerende factoren implementatie:

- Korte pilotduur
- Kleine onderzoekspopulatie
- Opnamestop GR
- Hoog ziekteverzuim en verloop medewerkers (ook in projectgroep)
- Onvolledige bezetting multidisciplinair team

Vervolg project en onderzoek met **TUD** is noodzakelijk!

24

Wij gaan verder! FASE 2

Op 1 maart 2023 is het interdisciplinaire en evidence-based zorgproces voor de behandeling van spasticiteit na een CVA in de GR geïmplementeerd.

25

Innovatie

- 25% technologische innovatie
- **75%** sociale innovatie¹³

Gedragmodel van Balm (2002)

26

Vergroten van kennis

- Verdere implementatie werkwijze
- November 2022 **MAAND VAN DE SPASTICITEIT**
- Ontwikkeling poster spasticiteit
- Presentatie spasticiteit symposium RSS
- Klinische les 'broodje kennis spasticiteit': casuïstiek
- Coaching on the job
- Ontwikkeling video spasticiteit
- E-learning over spasticiteit?

27

28

Stip op de horizon

In 2025 ontvangen mensen met neurologische aandoeningen en (dreigende) spasticiteit die wonen en revalideren bij ZGV, optimale interdisciplinaire en evidence-based spasticiteitszorg op de juiste plek binnen de juiste TIJD.

- Doorontwikkeling spasticiteitsprotocol
- Verbeteren samenwerking in de keten

29

Take home message

- Spasticiteit signaleren en behandelen doen wij met z'n allen
- Iedere discipline heeft zijn eigen rol!!
- Betere en snellere signalering en behandeling, des te kleiner de gevolgen voor kwaliteit van leven van cliënten
- Hiervoor is kennis nodig!
- Beleid / werkwijze noodzakelijk
- Wees niet terughoudend met verwijzing naar revalidatiearts
- Innovatie kost tijd. Stel kleine doelen EN houdt vol!
- Proceseigenaar en enthousiast projectteam

30

Vragen?

Contactgegevens

Maaïke Kleijn

Mkleijn@zgvlaardingen.nl

Fysiotherapie@zgvlaardingen.nl

010-4759508

31

Referenties

- (1) Nielen MMJ, Poos MJJC, Gommer AM, Rodriguez M. Prevalentie en nieuwe gevallen beroerte in huisartsenpraktijk. Internetsite van RIVM (2021). Beschikbaar via: www.volksgezondheidszorg.info/onderwerp/beroerte/cijfers-context/huidge-situatie/node-prevalentie-en-nieuwe-gevallen-beroerte-huisartsenpraktijk. Geraadpleegd 2021 augustus 29.
- (2) Watkins CL, Leathley MJ, Gregson JM, Moore AP, Smith TL, Sharma AK. Prevalence of spasticity post stroke. *Clinical rehabilitation* 2002; 16(5): 515-522.
- (3) Nonnekens J, Meijer R, Wolswijk A, Eijssen H, van Geurts A. (2018). Spasticiteitsbehandeling binnen de verpleeghuissetting. Beschikbaar via: <https://www.verenso.nl/magazine-juni-2018/no-3-juni-2018/wetenschap/spasticiteitsbehandeling-binnen-de-verpleeghuissetting>. Geraadpleegd 2021 september 10.
- (4) Zorowitz RD, Gillard PJ, Brainin M. Poststroke spasticity: sequelae and burden on stroke survivors and caregivers 2013. *Neurology*. 80: 45-52.
- (5) Lundström E, Smith A, Borg J, Terent A. Four-fold increase in direct costs of stroke survivors with spasticity compared with stroke survivors without spasticity: the first year after the event 2010. *Stroke*. 41(2): 319-324.
- (6) (Nederlandse) Vereniging van Revalidatieartsen. Richtlijn behandeling van cerebrale en/of spinale spasticiteit bij volwassenen. 2017. Beschikbaar via: www.richtlijndatabase.nl/richtlijn/cerebrale-en-of-spinale-spasticiteit/cerebrale-en-of-spinale-spasticiteit-startpagina.html. Geraadpleegd 2021 september 22.
- (7) Van der Weg B, Pape I. Extracorporele Shockwave Therapie en spasticiteit. *Fysiotherapie* 2021; 30: 26-29.
- (8) Wissel J, Schelosky LD, Scott J, Christie W, Faiss JH, Mueller J. (2010). Early development of spasticity following stroke: a prospective, observational trial. *Journal of neurology* 2010; 257(7): 1067-1072.
- (9) Veer J van der, Wouda E, Veeger M, Lugt R van der. Ontwerpen voor zorg en welzijn. Bussum; 2021.
- (10) Wissel J, Verrier M, Simpson DM, Charles D, Guinto P, Pappatropoulos S, & Sunnerhagen KS. Post-stroke spasticity: predictors of early development and considerations for therapeutic intervention. *PM & R: the journal of injury, function, and rehabilitation*. 2015 Feb; 7(1): 60-67.
- (11) Bileteer Solo MR, Montes Garcia J, & Málvez Arón I. Espasticidad tras ictus: ¿la edad es un factor de riesgo? Estudio observacional de la espasticidad en pacientes neurovasculares en una serie retrospectiva de dos centros [Stroke spasticity: Is age a risk factor? Observational study of spasticity in neurovascular patients in a retrospective series of two health sites]. *Revista española de geriatría y gerontología*. 2020. 55(5): 258-265.
- (12) Kotler JP. *Leading Change*. Boston: Harvard Business School Press, 1996.
- (13) DBAP. Het belang van sociale innovatie. Available from Geraadpleegd op 29 mei 2022, via <https://dabrand.nl/het-belang-van-sociale-innovatie/> [Accessed 29th May 2022].

32